

Izhaja vsak torek in petek
za časa vojne.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo
uredništvu lista »Mir« v Celovec,
Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure
dopold. in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani
lista pišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR

Glasilno koroških Slovencev.

Velja za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod na-
pisom: Upravništvu lista »Mir« v
Celovcu, Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se
plačuje vnaprej.

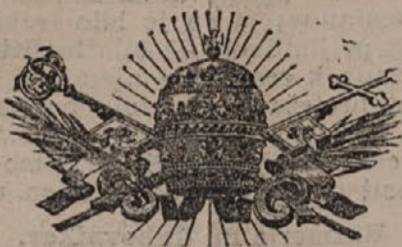
Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste vsakokrat.

Dopisom je treba za odgovor pri-
ložiti poštno znamko.

Leto XXXIV.

Celovec, 20. februarja 1915.

Št. 15.

+ Ekscelenca knezoškof dr. Jožef Kahn.

V ponedeljek, 15. februarja, je prišla vest s Tan-
cenberga, da je izdihnil knezoškof dr. Jožef Kahn
svojo dušo! — Vest ni prišla nepričakovano. Od jeseni
leta 1910. je hiral veliki pokojnik v svojem mirnem
zavetišču na Tancenbergu, mehčali so se mu možgani,
duševne moči so ga polagoma zapuščale, govoriti ni
mogel, v zadnjih letih tudi hoditi ne več: a zdelo se
je, da se hoče njegova krepka, orjaška narava,
ki ni poznala nobene telesne slabosti, z vso silo upi-
rati smrti. A končno po dolgem boju je potrkal angel
smrti tudi na njegova vrata in povabil tega velikega
duha v večnost.

Vsi, ki smo morali gledati padec, trpljenje, mu-
čeništvo tega izrednega moža, smo nehoté želeli in
pričakovali, da bo trenotek njegove smrti nenava-
den in izreden in božja previdnost je odredila, da
je novi nadpastir, prevzvišeni knezoškof dr. Adam
Heftler, na dan svojega vpeljevanja mogel podeliti
sv. zakrament za umirajoče staremu knezoškofu. —
Pač slovesen trenotek: Stari knezoškof na
pragu v večnost in novi vrši prvo du-
hovno opravilo kot krški knezoškof in s tem
začne svojo službo: Obdana sta oba od mladega nara-
ščaja škofije, od bogoslovcev, ki vidijo, da se novi nad-
pastir joče kakor otrok, ki stoji ob smrtni postelji
svojega duhovnega očeta, svojega največjega do-
brotnika, kakor se je sam izrazil.

Vest o smrti knezoškofa Kahna bo pretresla vso
javnost: V celi Avstriji, posebno na Koroškem
bo vsakdo čutil, da je preminul velik, nenavaden mož.

Podatki njegovega življenja so preprosti: Rodil
se je blagi pokojnik dne 11. aprila 1839 v Zagorici v
Belanski dolini v preprosti kmečki hiši. Bil je list
domačih gora! — Širokih pleč, nasajen, krepkih prs,
kakor granit z domačih planin. Njegov duh je bil
bister kakor kristalnočiste vode domačih studencev.

Vse njegovo stremljenje, delovanje
in nehanje je pa bilo obrnjeno neprenehoma
proti Bogu in se je tako dosledno in
brezpogojno povspenjalo kvišku k nebesom,
kakor Visoki Klek neprenehoma kaže v
nebesa. — Svoji domačiji je ohranil vedno otroško
vdano ljubezen, govoril je v precej domačem narečju,
ki se mu je toli dobro podalo.

Študirat je šel v Šent Pavel in je ostal tam prva
leta. Šent Pavla blagi pokojnik ni mogel nikdar poza-
biti, čestokrat je pozneje razvijal svoje misli o pomenu
šentpavelskega zavoda na jugu avstrijske monarhije,
kjer se shajajo gojenci od vseh strani in vseh jezikov
in tvorijo malo Avstrijo med seboj.

Od Šent Pavla v Gradec. Na majhnega, čokatega,
neokretnega Korošca so njegovi sošolci v Gradcu gle-
dali v tretji gimnaziji z velikim zaničevanjem. Toda
v par tednih si je majhni, zaničevani Kahn pridobil
brezpogojno in neomejeno nadvlado v razredu; račun-
sko nalogo, ki je stala na šolski deski in ki je bila
vsem velika uganka, je rešil Kahn v par trenotkih,

brez besed in temeljito. Odtlej je veljal kot izredna
glava! Kot petošolec je poučeval v računanju osmo-
šolce. — Po dovršeni gimnaziji je vstopil v graško
bogoslovnico, in sicer iz hvaležnosti do vzgoje, ki jo je
vžival v deškem semenišču. — V Gradcu je škof Zwer-
ger cenil gorečega duhovnika. — Po večletnem služ-
bovanju kot kaplan je postal prefekt v duhovnem se-
menišču, kot tak je napravil izpite za bogoslovniški
doktorat, obenem pa tudi prvi državni izpit za pravo-
slovje. Dolgo je služboval kot učitelj veronauka na
državni realki v Gradcu; potem je postal kanonik in
ravnatelj deškega semenišča v Gradcu. Mladina, dija-
štvo je bilo popolnoma očarano od njega. Ko je bil že
škof v Celovcu, so prihajali leta in leta dijaki k njemu
in on, dasiravno preobložen z delom, je občeval z
njimi, se šetal z njimi po vrtu, da, kot škof jih je celo
poučeval v računanju.

Kot ravnatelj deškega semenišča se je pozimi
večkrat kepal s fanti na dvorišču, a disciplina je bila
kljub temu vzorna: slonela je namreč na ljubezni.

Božja previdnost je določila tega izrednega moža
za višje mesto: poklical ga je Bog nazaj v svojo domo-
vino in mu izročil nadpastirsko palico staroslavne
krške škofije; a naloga je bila dobesedno taka, da je
bila za angelska ramena pretežka: Naj bolj libe-
ralna dežela je bila Koroška, in škof Kahn je
prišel kot pravi apostol, kot vseskozi cerkven mož v
deželo. On tega mesta ni iskal: trikrat je odklo-
nil in se je veselil kot otrok, ko je mislil, da gre ta
grenki kelih mimo njega.

Ko je pa enkrat spoznal jasno voljo božjo, je pa
vzel žezlo v svoje roke in je bil v resnici knez in
škof od nog do glave. V njegovi duši je bil jasen
načrt: Preustrojiti celo človeško družbo na Ko-
roškem, posameznika, družino, družbo v krščanskem
duhu.

Toda tega načrta ni izdal, kot se Kristus ni
izdal hudiču za Boga. Nikdar namreč ni razvijal v
besedah velikopoteznih načrtov, to je bilo zakopano v
njegovi duši kot zaklad; na videz je ta mož tako
nedolžno in ljubeznivo kramljial s svojo okolico
poslušal je vse z največjo potrpežljivostjo, zanimal se
je za vse podrobnosti in malenkosti drugih, a o sebi
in o svojih mislih ni črhnil besedice. Bil je
mož, ki je med vsemi največ molčal.

Toda on, ki je videl pred seboj velikansko nalogo,
preustrojiti celo deželo in ljudstvo v Kristusovem
duhu, se je zavedal, da mora najprej na svoji osebi
uresničiti svoj program. Bil je najprej sam
alter Kristus, drugi Kristus, v resnici factus
forma gregis sui (zglej svoji čredi).

Mož zaupanja v Boga in molitve.

»Brez mene ne morete opraviti ničesar,« te besede
Kristusa do apostolov je on razumel dobesedno, in
zato je zidal na Boga. »Zaupaj v Boga iz vsega svojega

srca in ne opiraj se na svojo umnost, na vseh svojih potih misli nanj,« to je bilo njegovo geslo. (Preg. Salomon. 3. p.) Bog je igral v njegovem življenju vlogo gotove matematične številke; on je naravnost računl z njim na primer na ta-le način: Do praznika sv. Jožefa bo Bog pet mojih prošelj uslišal, to je že naprej povedal v nekem nagovoru svojim dijakom v semenišču v Gradcu.

Ko je začel zidati Marijanišče, je napravil sledeč račun: »V 5 mesecih (menda) bo zbranih 30.000 gld., in to je naprej povedal: vse je migalo z ramami; a bilo jih je v tem času nabranih 39.000.

Podlaga temu zaupanju je bila molitev. V tem oziru je bil popolnoma izredna prikazen; bil je namreč do dna duše prepričan, da z molitvijo prav vse doseže. Molil pa je kot bi računl s številkami: napisal si je namreč vse namene na majhen listek potem pa molil dobesedno noč in dan. — Nobeden ni mogel ž njim tekrovati v molitvi. Molil je namreč dan za dnem **10, 12, 15 rožnih vencev!!!** — Vsak dan pozimi in poleti je vstajal ob 4. Vzbudil je služe in potem preišljeval vsak dan do šestih. Potem je maševal in redno prisostvoval drugi maši. Tri ure so bile s tem vsako jutro posvečene molitvi. Popoldne je molil redno v kapeli svoj brevir in živ krst ga ni spravil iz kapele; nekega dne je nek knez popoldne ob 1/4. uri prišel na obisk: tajniku, ki mu je v kapeli to naznanil, je dejal: zdaj molim brevir, naj pride drugo pot; toda pri tem treba pomisliti, da je sicer sprejel vsak obisk, ob vsakem času od ranega jutra do poznega večera. Proti večeru je šel na vrt in tam je potem začel Marijo častiti in moliti rožni venec za rožnim vencem. — Enkrat, ko se je ponoči vozil z Dunaja, ni dobil prostora v vagonu; stal je na hodniku in je molil rožni venec za rožnim vencem.

Bratovščino rožnega venca je priporočal v enem prvih svojih pastirskih listov kot svojo prav srčno zadevo. Tega moža, ki je samega sebe popolnoma obvladal in je ostal vedno miren,

Njegovo neomejeno zaupanje v molitev dokaže sledeči slučaj: V celovško bogoslovje je bil sprejet nek bogoslovec, ki je bil izredno majhne postave: bil je »pod mero«. Takoj je začel škof Kahn redno moliti, da bi bogoslovec še vsaj nekoliko zrasel!

Izredna ponižnost in nevstrašenost!

Navidezno si nasprotujeti ti dve lastnosti: toda pri škofu Kahnju ste bili posledica pobožnosti in zaupanja v Boga! Ker je bil prepričan, da zamore namreč le z Bogom kaj doseči, ni držal nase nič! Ker je pa ravno tako vedel, da zamore z Bogom tudi vse doseči, je bil popolnoma brez strahu. Svet temu človeku pač ni imponiral. Glede ponižnosti: O sebi in o svojih uspehih ni nikdar govoril. Silno rad pa je hvalil druge; nič ni bolj iskal kakor zaničevanje,

zapostavljenje itd. Duhovniki so imeli pri njem prosto besedo. Vsak duhovnik je smel vse povedati, in škof je mirno in pazljivo poslušal zadnjega kaplana.

Ko je bil imenovan tajnim svetnikom od presvetlega cesarja, mu ni bil všeč nagovor: ekscelenca! — Enkrat se je peljal na Dunaj k škofovskim zborovanjem. Drugi dan piše tajniku, naj mu pošlje takoj navadni stari cingulum, ker nov cingulum njemu, ki je samo preprost človek, ne pristaja!!!

Njegova nevstrašenost je bila druga dika njegovega značaja! Ta se je posebno pokazala v tem, da je za pravice sv. katoliške Cerkve in za duhovnike vse storil. Dostikrat je moral reševati duhovnike pred preganjanjem posvetnih oblasti, dostikrat se je z vso silo potegoval za ustanovitev novih samostanov; a tu je bilo treba hoditi po sitnih potih. Treba je bilo hoditi na Dunaj, k vladi, k cesarju, a njemu ni bila nobena pot pretežavna! Svojo nevstrašenost je kazal posebno tudi v boju s celovško občino za cerkveno pokopališče. Samo njegovi vztrajnosti se imamo zahvaliti za uspeh.

Razmerje do duhovnikov.

Kot svoje toliko ljubljene otroke Vas učim: »Lahko imate 10.000 učenikov, a malo očetov«, tako je govoril sv. Pavel (I. Korinč. 4, 14) svojim učencem. Ta beseda je veljala glede škofa Kahna dobesedno.

Duhovnikom je bil pravi oče. Na Koroškem ni bilo in ni enega duhovnika, ki ni visoko spoštoval tega škofa. Vsak duhovnik, ki je prišel v Celovec, je bil s tem tudi že povabljen k škofu na obed. Zadrege za kuhinjo je bila v zadnjem trenutku večkrat velika, kajti škof je brez pomisleka vse povabljal! Med duhovniki je oživel, tam je bil vesel kot nedolžen otrok, in pri mizi je vladala večkrat židana volja; njegovo načelo je bilo, da se mora v njegovi družbi vsak do razvedriti. Večkrat so prišli iz tujine misijonarji itd., tako dolgo jim je nagajal škof Kahn, da so nazadnje počili v smeh.

Vsak koroški duhovnik si je domišljeval, da je v posebnem prijateljskem razmerju s svojim škofom. — Duhovniki so, kadar so bili na potovanju ali v kaki družbi, pisali vedno kako razglednico svojemu škofu. — Pri škofijskih vizitacijah so se duhovniki silno radi zbrali okrog svojega škofa; kajti vsak duhovnik je hotel svojemu škofu nekaj povedati.

Ob škofijskih vizitacijah ni mogel trpeti nobenega posvetnega dirindaja! Večkrat se je zgodilo od začetka, da ga je sprejela godba! Takoj je začel moliti rožni venec, in godba je morala vtihniti; ravno tako ni mogel trpeti bakljad in podoknic: njegove vizitacije so cerkvene, verske prireditve, ne pa sejmi in žegnanja, tako se je izrazil. Največje veselje njegovo je bilo, ako je bila cerkev polna in ako je mogel deliti v velikem številu sv. zakramente.

Njegova delavnost.

»Delajte, dokler je dan, pride noč, ko nikdo ne more več delati!«; po teh besedah sv. pisma je živel. V Gradcu si ni vzel niti časa za kosilo! Tudi med kosilom je bral.

Kot škof je redno spal samo 6 ur na dan, od 10. ure do 4. ure. — Razen molitve, kateri je posvetil vsak dan 5 do 6 ur, je ves dan neprestano pisal, bral, delal načrte, delil avdicence itd. Opoldne, ko se ga je klicalo h kosilu, je večkrat zamrmral: »Že spet kosilo! ni škoda za čas.« — Zabave si ni privoščil nobene. Na sprehod izven svoje palače ni šel nikdar, razen v zadnjih letih, ko je že bolehal; tudi s kočijo se ni peljal nikamor, razen gostom na ljubo. Samo na vrt je hodil vsako popoldne, a tudi tu je bilo vse matematično vrejeno. Obiskal je vrtnarja, vse domače hleve, konjske, govedje in svinjske, z vsemi uslužbenci govoril in jih poslušal, konjem je nosil vsak dan nekaj kruha: v resnici, ko je hodil skoz hišo, se je vresničila beseda sv. pisma: »Prikazala se je med nami posebljena dobrotljivost in človekoljubnost.« Škofova hiša je bila vzor vsake krščanske hiše! Posli so se čutili vsi domače in ostajali so navadno dolga leta v njegovi službi. Škofa so čudno ljubili in ko je zapustil hišo, so se pri slovesu vsi brez izjeme na glas jokali, kakor kristjani v mestu Milet, ko jih je sv. Pavel zapustil in jim dejal, da ga ne bodo več videli.

Požrtvovalnost in samozataja.

»Jaz se žrtvujem za vas in več kakor žrtvujem za Vaše duše.« (II. Korinč. 12, 15.)

To geslo sv. Pavla je bilo geslo vseh svetnikov, in po tem geslu je vravnal blagi pokojnik vse svoje življenje. Proti sebi je bil nenavadno strog, za druge nenavadno dober.

Svoje telo je mrtvičil na različne načine! — Hrana je bila za njega deveta briga. On ni poznal nobene razlike med jedili in niti enkrat ni prišla pritožba iz njegovih ust čez hrano! Nikdar ni izrazil kake najmanjše želje; tako se je zgodilo, da je bila škofijska kuhinja tako preprosta, kot vsaka navadna meščanska kuhinja! Trikrat na dan je škof jedel in nikdar ni med časom cesar zavžil. Tega se je držal tako strogo, da je na vizitacijah, ko je po večurni vožnji izmučen prišel v kako faro, redno odklonil vsako pokrepčilo ter je redno čakal na večerjo. Za vizitacije je izdal strog ukaz, da mora biti obed popolnoma preprost. Tako preprosto je bilo v tem oziru njegovo življenje, da ga nikdo v njegovi bližini ni mogel posnemati.

Cesar pa sebi ni privoščil, to je dal v najobilnejši meri drugim! V tem oziru ga je dičila neka nenavadna plemenitost in noblesa!

On je plačal vse, ni hotel od nikogar niti pičice imeti zastoj. A v tem oziru je bil naravnost sam svoj. Ako mu je kdo poslal kako darilo, mu je takoj poslal denar, in sicer toliko, da je bilo dvakrat plačano.

Podlistek.

Tekom leta.

(Povest, spisal Jos. Stariha.)

(Dalje.)

VI.

Bukovec se je ravno odpravljajl v cerkev, ko je izvedel, da je proglašena delna mobilizacija.

»Ne bo samo ob tem«, je dejal občinski sluga. »V kratkem bomo doživeli, da bodo poklicani vsi, kar jih je kdaj nosilo orožje in še drugi.«

»Čemu bi bilo to potrebno, saj Srbov ni toliko«, je pritaknil Bukovec sosed. »Čez mesec dni, pa bo reč opravljena in zopet bomo hodili po svojih opravkih kakor smo hodili dozdaj.«

»Govoriš kakor razumeš«, se je raztogotil sluga. »Ali ne veš, koga ima Srb za hrbtom? Takšne boš še slišal, da boš zijal.«

Bukovec je molčal; dasi je bil že pripravljen na to, kar je prišlo sedaj, ga je vendar hudo zadelo. Njegova domišljija je bila bujna in takoj mu je naslikala grozne slike pred očmi. In med vsemi temi slikami, v njih središču je bil Francelj, vedno le

Francelj. Vse je plesalo pred njim, oddaleč se krohotalo, cvillilo in pokalo, treslo se in žugalo kakor bi se bile odklenile vse peklenke pošasti in bi prihrumele v ta prej tako prijazen kraj, v prej tako tiho in lepo okolico. Kaj bo drugega ako ne konec sveta? In kaj bo s Franceljnem, ali ga bodo še kdaj videle njegove oči? Ali se bodo kedaj izpolnile sanje, ki jih je gojil toliko let v svojem srcu, ki je v njih izpolnitev žrtvoval, kolikor je premogel? Ne, ni smel misliti na to, ni hotel več misliti na to. Ali z nevzdržljivo silo se je vedno vračalo in je peklo in pustilo njegovo notranjost. Peklo kakor sama žrjavica.

»Kaj razmišljujete, Bukovec?« je govoril sluga. »Še nikdar niso vsi padli, tudi sedaj ne bodo. Kje je zapisano, da bi ravno moral pasti Vaš sin? Ali ni lahko mogoče, da se povrne ovenčan s častmi in slavo, da ga boste veselili Vi in vsa okolica?«

Bukovec se je okrenil.

»Nič ne rečem, vse je v božjih rokah«, je dejal počasi. »Ali meni se zdi, da bi jaz vse te slave prav nič ne potreboval in da bi jo rad prepustil drugemu, ako bi bil on doma. Pa pustimo to, sedaj je treba, da imamo samo to pred očmi, kako se izkaže naša domovina, kakšna pride iz tega boja, ki so ga ji vsilili drugi. In tu bi dal še drugega sina, ako bi ga imel, samo da bi pomagala pro-

slaviti domovino, ki je samo ena. Ne misli, sluga, da sem kukavica in da ne morem prenesti ničesar, ne, dragec, moje srce je močno in o neumnih besedah, ki včasih ne hote pridejo na usta, ne ve ničesar. Sam bi šel, ako bi me še hoteli, pa kaj bodo sedaj z mojimi izmozganimi rokami in z mojimi od dela vpognjenim hrbtom?«

»Prav govorite, Bukovec«, je potrdil sluga. »Vsi gremo, z veseljem gremo, za koga bi šli rajši, nego za našega sivega cesarja?«

Pred cerkvijo so se zbirali možje in mladeniči, mnogim je zadnjič zvonilo k maši za dolgo dolgo časa, nekaterim je odzvonilo za vselej. Ko se bo zanje zopet oglašil zvon iz domačih lin, ga ne bodo več slišali, daleč daleč v tuji zemlji bodo počivala njih prestreljena srca, njih prebodene roke in utrujene glave. Daleč, daleč sredi neizmernega polja, sredi gozda ali močvirja, kamor ne bo segel ne glas zvonov ne jok zapuščenih žena in sirot. Tam bo mir, tako globok mir . . . tako daleč, tako daleč . . .

Tiho, tako čudno tiho je bilo tisto nedeljo v cerkvi, molitev ni potrebovala ust, na srčnih perotih je kipela proti nebu nevidna in neslišana, ni potrebovala lišpa in bele obleke, čista kakor je bila porojena globoko na dnu se je dvigala naravnost pred veliki in zlati prestol.

Bolan ni hotel biti nikdar: obvladal je samega sebe tako, da je prikri vsako bolezen. L. 1909., ko ga je zadnje dni oktobra zadela kap, se je silil in premagoval, dokler ni moral izpred oltarja in prekiniti že započeto sv. mašo. Zdravnikom pa je za vsako, tudi majhno pomoč plačal po 100 kron!

Svoje dohodke je smatral kot last božjo in cerkve. Za sebe ni hotel potrositi niti te ga, da bi zadostovalo za najpotrebnejšo obleko. Okolica ga je morala večkrat siliti in se prepirati z njim. — Za dobrodelne namene je potrosil najmanj pol milijona kron za časa svojega škofovanja. Poslal je na svoje stroške celo vrsto duhovnikov študirat na razna vseučilišča. Marijanišču je podaril neštete vsote. Vsakemu krščanskemu društvu, rokodelskim, delavskim društvom je dajal stotine kron.

Za katoliško časopisje, za katoliško organizacijo, za Jožefovo družbo je dajal venomer: za posamezne vsote ve samo Bog!

Za svoje sorodnike je skrbel od časa do časa samo toliko, kakor za druge reveže. Njegova sestra je morala v škofovi palači živeti kot vsaka druga služkinja in ko je zapustil palačo, je rekel sestri: Jaz nisem v stanu skrbeti za Tebe, gotovo se Te bodo usmilile Elizabetinke; in tam je tudi res po par letih umrla ubožna in revna!

* * *

Hoteli smo v kratkih potezah narisati njegov o seben značaj tega velikega moža, vemo, da ni mogoče izčrpati do dna te velike osebnosti! — Zadovoljni smo, ako se nam je posrečilo, da oživi pri č. gg. duhovnikih in v krščanskem ljudstvu spomin na blagega pokojnika!

Ta slika nam bo služila za podlago, na kateri hočemo prihodnjič slikati njegove velikopotezne načrte: slikati hočemo od me v, ki ga je našla ta osebnost v širši koroški in avstrijski javnosti. Do dna smo namreč prepričani, da je bil škof Kahn se kularna prikazen, ki bo zapustila trajne sledove za sabo.

Z bojišč.

Dunaj, 15. februarja. (Kor. urad.) Uradno se razglša: Dne 15. februarja opoldne. Na Rusko-Poljskem in v zapadni Galiciji se ničesar ni zgodilo.

Boji v Karpatih so nadalje v polnem tiru.

V jugovzhodni Galiciji je bila včeraj zavzeta Nadworna, nasprotnik potisnjen nazaj v smeri proti Stanislavu.

Na južnem bojišču nobene izpremembe. Razen brezpomembnih obmejnih bojev vlada mir.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

Ko je župnik dvignil monštranco in napravil križ čez klečečo množico med zvončkanjem in dvigajočim se kadilom, ni bilo ne ene misli drugod, vse so plule visoko visoko, kakor visoko ne more najsmeljša ptica.

Popoldne pa je odmeval jok iz marsikaterih hiš, žene so spravljale prtljago, matere so z objokanimi očmi odpravljale od hiše najljubše, kar so imele. Dolga procesija je bila, ki se je vila po poti navzdol kakor dolga kača, in samotna in prazna je bila vas proti večeru kakor dozdej še nikoli.

Drugega dne je dobil Bukovec od sina pismo. Opisoval je v njem, kakšno življenje vre sedaj po vojašnici, kakšna dela se opravljajo, kakor si niti predstavljati ne morejo doma, koliko je treba gibati. Nekateri morajo na konjske nabore, drugi na stražo k mostovom in v tunele, tretji brusiti sablje in bajonete, četrti pospravljati. Kako prihajajo že od zjutraj vedno nove trume, mladeniči, a tudi že resni bradat moške. In končal je pismo tako-le: »Ko vse to gledam in premišljujem, čutim, da sem celo nekako zadovoljen, da me je doletelo to že sedaj. Kaj naj bi meni delalo težko srce, ko sem še sam in ne joče nihče za mano? Nočem Vas s temi besedami žaliti, dragi starši, ker vem, da ste in da boste v skrbeh zaradi mene; ali ako bi se mi utegnulo pripetiti kaj

Položaj na severnem bojišču.

Glavni boji se bijejo sedaj na severnem bojišču. Uradni razglasi prinašajo zgolj ugodna poročila. Glavni in za našo in zavezniško armado uspešni boji se bijejo na prusko-ruski meji, severozapadno od Varšave, v Karpatih in v Bukovini.

V vzhodni Prusiji so Nemci prešli v napad in prisilili Ruse, da so se umaknili vzhodno od Mazurskih jezer na mejo in deloma čez mejo. Pri teh bojih so Nemci zajeli pri umikanju Rusov 26.000 Rusov, več kakor 20 topov in 30 strojnih pušk. Boji se vršijo še dalje. Verjetno je, da se bodo Rusi umaknili, če ne dobijo ojačenj, na črto Kowno, Suwalki, Avgustovo in na južni meji vzhodne Prusije na utrjeno črto Osowijec, Lomša, Ostrolenka.

Na severni strani Visle so Nemci začeli prodirati od Lipnega proti vzhodu, zavzeli Serpe in korakajo proti Radziazu proti reki Witro, ki se pri Novi Georgijevskem (severno od Varšave) steka v Vislo.

Zelo hudi boji se vršijo v Karpatih. V vzhodni Galiciji naša armada prodira proti Stanislavu in je že zavzela mesto Nadworna. Naravna posledica tega bo, da bodo Rusi pustili tudi Kolomejo in Črnovice. Po privatnih poročilih so Rusi tudi že izpraznili Črnovice. V Bukovini, kjer so se zopet izkazali naši fantje, naša armada hitro prodira. Po tem umikanju Rusov bi se dalo soditi, da se hočejo Rusi resno postaviti v bran zopet ob reki Dnjester in na nadaljni črti Sombor, Lisko, Sanok.

Zdi se, da so avstrijsko-nemška ojačenja Ruse presenetila in da na našo ofenzivo niso bili pripravljeni. Položaj na severnem bojišču je torej zaenkrat zelo ugoden. Kaj pa prinese bodočnost, seveda ni mogoče prorokovati, a upanje, da se bo tudi v bodoče razvijala vojna za nas ugodno, je opravičeno.

Ruski glas o bojih.

Kodanj. Uvodnik v »Novoji Vremji« piše: »Usmiljeni Bog naj ne odreče svoje pomoči našim hrabrim junakom. Strašen, vihar napad sovražnika se je začel, najbrž zadnji v tej vojni.« Nadalje piše člankar: »Kakor mogočen plaz, kakor velikanski roj koblic se vsipajo nemške čete preko zapadne Rusije in prodirajo pramočno silo. Pri tako velikanskem razvoju moči je pač mogoče, da ruske čete ne bodo mogle vzdržati, ampak bodo pomandrane.« Članek konča: »Bog bodi našim junakom milostljiv.«

Ruski bataljon v naših uniformah.

Dunaj. (Kor. urad.) Armadno nadpoveljništvo razglša: Večkrat se je že zgodilo, da so se poslužili ruski vojaki, celo cele patrulje avstro-ogrskih uniform, da bi napadle nekatere manjše oddelke. Ker se je to zadnji čas ponovno dogajalo, zlasti pred Przemyslom, in se je ta grda vojna zvijača, ki nasprotuje mednarodnemu pravu, začela v vrstah našega sovražnika priljubljati, je bilo potrebno razglasiti, da bo vsak ruski

hudega, se boste vedeli potolažiti, ker Vam nisem neobhodno potreben. Živeli ste, dokler ste morali še skrbeti za Minko in zame, živeli boste toliko lažje od zdaj dalje. Ako padem, padem v mislih na Vas, zadnja pot njihova bode pri Vaših imenih. Toda ako vidim, koliko je že sedaj tukaj onih, ki imajo doma družine, po njih plakajoče in vijoče svoje roke, tedaj me prevzame silna žalost in tedaj šele čutim, koliko žrtvujejo oni nasproti meni. In vendar so dobre volje, njih srce ne pozna strahu, njih misli so samo ene: Pogin sovražniku! Čast jim! . . .

Kedaj odidem, še ne vem, sporočim Vam takoj, ko se odloči. Do tistikrat sprejmite vsi skupaj najsrčnejše pozdrave od svojega sina in ne vdajajte se nepotrebni žalosti. Moje srce je polno nade in zaupanja.«

Stari Bukovec je prebral pismo in ga brez vsake besede izročil materi in Minki. Odšel je v delavnico, ki se je tudi nekoliko izpraznila, ko so morali pomočniki na vojsko. Kmalu je zopet pela žaga in oblič, nič ni kazalo velike izpremembe, ki se je izvršila v Bukovcu, samo hrbet njegov je bil še nekoliko bolj upognjen, njegove do komolca razgaljene roke so bile videti še bolj izmozgane, njegove oči še zamišljenjše.

(Dalje sledi.)

vojak in oficir v takem slučaju takoj po prekem sodu na licu mesta ustreljen. V sedanjih bojih v Karpatih se je torej zgodilo, da je šel k napadu v avstro-ogrskih uniformah en cel ruski bataljon. Bataljon je bil razškrpljen in povečini ujet. Vsled tega dejstva je treba javno izjaviti, da bo tudi največje število tako preoblečenih sovražnikov, ki bi jih dobili v roke, tudi zanaprej zapadlo takoj prekemu sodu.

Rusi zapuščajo Kolomeo.

Budimpešta. »N. P. J.« poroča: Rusi že zapuščajo Kolomeo. V Črnovicah in Stanislavu že pospravljajo. Umikanje Rusov se vrši z veliko hitricco. Skupno delovanje naših in nemških čet je naravnost sijajno. Oba poveljnika opravljata svojo službo v duhu bratske vzajemnosti in drug drugega podpirata.

Angleži o zadnjem ruskem porazu v vzhodni Prusiji.

London. (Kor. urad.) Vojaški sotrudnik »Timesa« poizkuša znižati važnost nemške zmage v vzhodni Prusiji. Piše: Nove nemške čete niso tako izborne, da ne bi mogel veliki knez zopet uspešno prodirati. Ni pouda, da se radi izida vznemirjamo. Rusov niso vrgli prvič iz vzhodne Pruske. Zadnji ruski protiudarec je bil uspešen. Ruski uspehi na drugih mestih bojne črte morajo velikemu knezu omogočiti, da zbere tu več armadnih zborov. V ne dolgem času zbere potrebne sile za odločilen udarec proti Nemcem.

Rusi o bojih v vzhodni Prusiji.

Rusi poročajo o zadnjih bojih v pruski Poljski uradno, kakor se poroča iz Kodanja: Dognano je, da se nahajajo v vzhodni Prusiji novi nemški armadni zbori. Vsled tega se je položaj popolnoma izpremenil. Za nas je treba, da gremo nazaj, da izpremenimo svojo grupacijo in postavimo svoje čete bolj koncentrično, kar je mogoče najlažje doseči v pokrajini, ki jo krijejo naše trdnjave. Pričakovati je, da stojimo pred dolgotrajnimi boji, ki bodo končno odločili o položaju v vzhodni Prusiji. Ta okolnost pa zahteva, da morajo biti v bodoče poročila o tamošnjih bojih zelo kratka, ker se mora varovati stroga tajnost o vojnem načrtu.

Hitro prodiranje v Bukovini.

»Corriere della sera« piše v svojem pregledu o bojih: Avstro-ogrške čete v Bukovini na vseh črtah prodirajo. Že so zasedle vse pokrajine južno od Sučave ter prodirajo zopet z veliko naglico. Ni še znano, kako je bilo mogoče, da se je vojni položaj tam tako zelo izpremenil Rusom v slabo in kako je prišlo do zopetne ofenzive avstro-ogrskih čet.

Angleški ženski polki.

Pod poveljništvom grofice Castlereagh se je ustanovil v Londonu polk 4000 dam, ki bo odšel na kontinent ter sodeloval pri telefonski in municijski službi ter pri prehrani angleške vojske. »Moštvo« teh polkov tvorijo izvečine sufragetke od 20 do 40 let. Ustanavlja se še drug polk. Ženski polki imajo tudi uniforme. Pokrivalo imajo modro.

Nervozna Amerika.

Nemški podmorski admiralni štab je dne 4. februarja proglasil vse vodovje okoli Angleške in Irske za vojno vodovje; napovedal je, da bodo po 18. februarju v tem vodovju uničene vse sovražne trgovske ladje, ki jih dobé, da ne bo vedno mogoče rešiti posadk in potnikov ter da bodo tudi nevtralne ladje v nevarnosti, ker hočejo Angleži zlorabljati zastave nevtralnih držav in na svoje trgovske ladje razobešati zastave nevtralnih držav; v pomorski vojni vsled tega tudi ne bo mogoče vedno izogniti se slučajem, da ne bi se izvršili na nevtralne ladje napadi, ki so namenjeni samo sovražnim ladjam.

Ta proglašenje nemškega generalnega štaba je vlado Združenih držav v Severni Ameriki zelo vznemirilo. Združene države so Nemčiji poslale tozadevno noto, ki je zelo ostra. V tej noti se poudarja: Nevtralnih ladij se v vojni ne sme napasti in uničiti, ampak dovoljeno je samo preiskati jih, če ne vozijo konterbanda (vojnega materijala).

Amerikanska ne more verjeti, da bi hotela Nemčija napasti vsako ladjo, ali pa če vozi konterband. Sum, da sovražne ladje plujejo pod kako nevtralnno zastavo, še ne opravičuje sumnje, da so vse ladje z nevtralnno zastavo sovražne ladje. Zato amerikanska vlada nima ničesar ugovarjati zoper to, če se vse ladje preiščejo.

Amerikanska vlada smatra za svojo dolžnost, da kljub odkritosrčnemu spoštovanju in prijateljskim čustvom cesarsko nemško vlado vendar čisto odkrito in resno opozarja na zelo resne posledice, ki bi jih moglo imeti tako postopanje. Amerikanska vlada smatra to za svojo pravico, da, za svojo dolžnost, da prosi cesarsko nemško vlado, da naj prej premisli kritični položaj, ki bi mogel nastati med Združenimi državami in Nemčijo, če bi nemške pomorske sile katerokoli trgovsko ladjo Združenih držav uničile ali povzročile smrt kakega amerikanskega državljanca. Amerikanska vlada bi tak čin težko razlagala drugače nego kot neopravičeno kršitev nevtralnih pravic. Noto je podpisal James W. Gerard.

Ta amerikanska nota je ostra in dunajski listi poudarjajo, da Amerika ni tako ostro nastopila tedaj, ko je proglasila Angleška Severno morje kot vojno vodovje, čeravno je predsednik Združenih držav Wilson moral vedeti, da je s tem bilo hudo kršeno načelo o svobodi morja.

K amerikanski noti pripominja nemški Wolffov urad: Od amerikanske vlade naprošeno pojasnilo, bo, kakor menimo, sestavljeno v istem prijateljskem tonu, v katerem je sestavljena amerikanska nota.

Kako sodijo Angleži o sporu.

Kodanj. V Londonu smatrajo ameriški odgovor kot ultimatum na Nemčijo in menijo, da bi prvi potopljeni ameriški ladji sledila napoved vojne, če ne bi se dalo takojšnje zadoščenje. Drug slučaj bi pomenil brez dvoma vojno. Položaj da je skrajno resen. Nemčija pa da si bo dvakrat premislila, ker se nahaja v ameriških lukah nebroj nemških in avstro-ogrskih parnikov.

Zasedanje ruske dume.

Petrograd, 10. februarja. (Kor. ur.) Danes se je sestala ruska дума. Navzoči so skoro vsi poslanci. Galerije so gosto zasedene. V loži diplomatov prisostvujejo seji veleposlaniki in poslaniki držav trojnega sporazuma in tudi zastopniki nevtralnih držav.

Po prečitaniu carjevega pozivnega ukaza, je дума zaklicala vladarju »Urá!« in stoji zapela rusko himno.

Predsednik Rodzianko otvarja sejo z govorom, v katerem pravi najprvo: Rusija, ki se je na klic svojega carja oborožila z milijoni bajonetov, stoji po šestih vojnih mesecih še vedno trdna, močna in neomajana, prožeta ene in iste nedeljene volje. Rusija razbija namere in napore mogočnega, trdovratnega in zvitega sovražnika. Kakor skala v rjovečem morju se drži ruska armada, hrabra mornarica pa nenapadno sodeluje pri velikem delu obrambe. Bog je hotel, da bode naš rod priča največjega svetovnega boja med dvema nasprotnima si principoma: med principom miru narodov in pravice na eni strani in principom pohlepne militarizma te surove sile na drugi strani. Rusija te vojne ni hotela in ni je iskala; toda sedaj, ko je ta boj izbruhnil, naj sovražniki vedo, da se ne strašimo nobenih žrtev. V tem velikem boju nismo sami: Srbija in Črna gora sta z nami (Odobranje), hrabri belgijski narod je šel kot prvi v boj, v katerem se ni zmenil za pogin in v katerem je nezaslišno trpel; Belgija nadaljuje boj še tudi danes. Duma pozdravlja z oduševljenjem poslanika Belgije in našega v zvestobi preizkušanega prijatelja: veliko Francijo, ki se iznova bori proti svojemu dednemu sovražniku ter kaže občudovanja vredno hrabrost. Slava junakom! Slava našim zvestim prijateljem! (Odobranje!) V tej borbi smo potrebovali močnih in krepkih zaveznikov, in res: plemenita, mogočna Anglija se bojuje za pravično stvar. (Duma prireja angleškemu veleposlaniku ovacije.) Predsednik je nato poudarjal, da je bil

ves trud sovražnikov, zasejati med zaveznike nesoglasja, zaman. Obzorje trojnega sporazuma je čisto in brez oblakov. Duma pozdravlja veleposlanika Francije in Anglije. Tudi japonski narod, prijatelj pravice in pravičnosti, se bojuje zaeno z Rusijo. (Poslanci ploskajo japonskemu veleposlaniku.) Predsednik izjavlja, da preživlja ruski narod v sedanji vojni preobrat, kakršnega svetovna zgodovina še ne pozna. Modra carjeva naredba je osvobodila narod zla, ki je spodkopavalo njegovo silo in ga je pripeljala na pot prosvitljene zmernosti. Predsednik je končal svoj govor z besedami: »Ta vojna mora biti zmagovita. (Zivahno odobranje.) Mi se bomo bojevali, dokler ne sprejmejo sovražniki mirovnih pogojev, ki jim jih bomo diktirali.«

Cela дума je priredila predsedniku oduševljeno ovacijo.

Nato se dvigne ministrski predsednik Goremykin, ki izjavlja: »Globoka vera ruskega naroda v končni triumf, se sedaj pretvarja v sigurnost. (Klici: Zivela naša armada!) Čini naših čet in dragocene službe naših zaveznikov, ki se silno trudijo, poraziti sovražnika, nas bližajo zaželjenemu cilju. Vzpodbudno je bratsko zblížanje ruskega in poljskega naroda, ki naložene mu preizkušnje potrpežljivo prenaša. — Odkar sem zadnjič k Vam govoril, se je izvršil velik dogodek: Turčija se je pridružila našim sovražnikom. Sijajna bodočnost Rusije ob Črnem morju, pred samimi zidovi Carigrada, se nam kaže z vedno večjo jasnostjo.«

Za ministrskim predsednikom je opozarjal zunanji minister Sazanov na svojo razlago pred šestimi meseci v dumi, zakaj da se je morala Rusija vočigled avstrijskega in nemškega napada na Srbijo odločiti, da brani zatirano pravico. Rusija se je zedinila na občudovanja vreden način v navalu na sovražnika, ki jo je bil izzval. Ni ostala sama: Francija in Anglija sta ji prihiteli na pomoč in pridružila se ji je skoro tudi Japonska. Vztrajne ruske čete so podale zaveznikom roke, in so vpletle v krono svoje slave nove lavorike. Ruske armade korakajo trdno na svoj cilj, ter pričakujejo srečni trenutek končnega triumfa nad sovražnikom, ki se laže, da bo lahko zmagal, ki se obupno trudi in se poslužuje vseh sredstev, potvarjajoč celo resnico. Ker se hočejo nemški in avstro-ogrski povzročitelji tako lahkomišelnostno razpaljenega požara opravičiti, se trudijo nalagati svoje države in inozemstvo, poudarjajoč, da so bili k vojni prisiljeni. Prazno je, ponavljati staro pesem, da je poskušal angleški kralj Edvard obkoliti Nemce, saj ve celi svet, da je ta modri vladar ljubil mir. Tudi so imele entente, katere je zaključil, oziroma pripravil kralj Edvard, zgolj defenziven značaj. Medtem ko je Rusija ostajala zvesta stoletnim tradicijam, ter je bila Nemčija poštena in iobra sosedu, se je Nemčija vedno postavljala proti njej, skušala je naščuvati proti njej sosede, tako n. pr. skandinavske dežele. Galicijo, kjer je nemški denar ustvaril ukrajinsko gibanje, Romunijo, in končno Turčijo. Nemci so prelomili potsdamsko pogodbo in obljube, ki so jih bili dali Rusiji ter so poizkušali kompromitirati angleško-ruske interese. Enake intrige so zasnovali na Kitajskem in Japonskem, toda k sreči brez uspeha. Vse to zadostuje, da presodimo, koliko je vredna nemška trditev, da je bila Nemčija od trojnega sporazuma obkoljena. Ravno toliko so vredna tudi zatrjevanja, da vojne ni pričela Nemčija, kajti neovrtni dokumenti dokazujejo nasprotno. Med nevoščljive nemške izmišljotine je prištevati tudi vesti o židovskih pogromih. Ako je židovsko prebivalstvo na bojišču trpelo, se to zlo ne da preprečiti, kajti prebivalstvo sovražnega ozemlja mora vedno trpeti. Sicer pa izjavljajo očividci soglasno, da so največja opustošenja na Poljskem delo Avstrijev in Nemcev.

Dobri ameriško-ruski odnošaji navzlic intrigam nemškega veleposlaništva v Washingtonu niso trpeli. Minister opozarja nato na nemške poizkuse, zasejati med zaveznike prepir in razširjati vesti, kakor da bi bil eden izmed zaveznikov pripravljen, zaključiti separaten mir. K sreči so se ti poizkusi klaverno ponesrečili. Svet ve, da je solidarnost zaveznikov neomajna in da postaja od dne do dne trdnejša. Zavezniki so

občudovali napore Rusije, ki je odposlala neštete bataljone na ogromno fronto v boj proti trem sovražnim silam. Mi pa cenimo ogromno brezprimerno hrabrost svojih zaveznikov, in smo si popolnoma na jasnem glede njihove podpore na kopnem in na morju. Naše ozko zavezništvo se je iznova poglobilo: dospela je vest o sklenjeni finančni in gospodarski ententi. Iz te entente Rusije z ostalimi zavezniki, izhaja, da so trdno odločeni nadaljevati boj z Nemčijo ter ga privedi do dobrega konca. Nedavno priobčena oranžna knjiga je pokazala, da so bili dogodki v Bosporu, ki so izzvali vojno s Turčijo, delo nemške zahrbtnosti napram osmanski državi. Odkar se je prikazala »Goeben« v Dardanelah, je Turčija ravnala v vsem pod nemškim pritiskom. Toda dogodki ob rusko-turški meji, kjer so si izvojevale naše čete nove slave, bodo približali Rusijo rešitvi političnih in gospodarskih problemov, ki so zvezani z njenim stremljenjem po izhodu na svobodno morje.

Naš nastop za Srbijo se je izvršil pod mogočnim učinkom naših čuvstev za bratski narod, katerega duševna veličina je povzročila v sedanji vojni zvezo med obema državama. Minister omenja z zadoščenjem, da se bori tudi Črna gora za skupno stvar. Odnosaji napram Grški so popolnoma pristrani. Rusko-romunski odnosaji imajo značaj trajne stalnosti. — Minister opozarja na rusofilske manifestacije v Bukareštu in v celi Romuniji, ki dokazujejo, kakega mišljenja je romunski narod ter nadaljuje: »Gotovo pričakujete, da vam poročam posebno o stališču onih, na vojni neudeleženih držav, katerim pravi lastni interes, da se naj pridružijo Rusiji in njenim zaveznikom. Razumeli boste, da se s tem vprašanjem ne morem pobliže pečati, kajti vlade teh držav, s katerimi živimo sicer v prijateljskih stikih, še niso storile definitivnih sklepov. Te sklepe storiti pa je izključno njihova stvar, kajti one same bodo svojim narodom odgovorne, ako zamude ugodno priliko za uresničenje svojih narodnih aspiracij.

Ob izbruhu vojne se je proglasila Perzija nevtralnno, kar pa ni oviralo Nemčije, Avstro-Ogrske in Turčije, da so se obračale tja, da bi pridobile Perzijo zase. Ta agitacija je bila posebno živahna v Aserbeidžanu, kjer se je Turkom posrečilo, pritegniti del v deželi živčih Kurdiv. S kršenjem perzijske nevtralnosti so prekoračile nato otomanske čete perzijsko mejo, prodrle s pomočjo kurdijskih čet v pokrajine, kjer so stale naše posadke ter pretvorile tako Aserbeidžan v del rusko-turškega vojnega pozorišča. Perzijska vlada ni mogla poseči uspešno vmes ter je brezuspešno protestirala.

Pogodbe z Japonsko iz let 1907 in 1910 so se v sedanji vojni izkazale, Japonska je z nami. Japonska ni podpisala dogovora z dne 23. septembra, ker obsega angleško-japonska zveza dolžnost, da Japonska ne sklene separatnega miru. Nemška vlada torej ne sme upati na mir z Japonsko, preden ne sklene miru z Angleško in tudi z Rusijo in Francosko. Končno je izrekel minister željo, da bi trajalo zbiranje vseh Rusov okrog carjevega prestola, kakor se je pokazalo začetkom vojne, do konca velikega narodnega dela.«

Za zunanjim ministrom so govorili: vodja kadetov Miljukov ter govorniki progresistov, oktobristov, centruma in nacionalistov, ki so vsi naglašali, da se bori Rusija proti nemškemu militarizmu. Predčasi mir bi bil zločin proti domovini in človeštvu. Rusija je pripravljena za vsako žrtev tako dolgo, da bo Nemčija popolnoma pobita.

Koncem seje je sprejela дума ta-le dnevni red: Duma se klanja pred slavnimi deli naših borilcev, pošilja ruski armadi in brodomu tople pozdrave in zaveznikom iskrene izraze spoštovanja. Duma izraža trdno upanje, da se bodo dosegli veliki cilji sedanje vojne ter izreka neomajen sklep ruskega naroda, nadaljevati vojno tako dolgo, da bodo sovražniku vsiljeni pogoji, ki jamčijo mir in zopetno uveljavljenje prava in pravice.«

Dnevne novice in dopisi.

H Körberjevemu imenovanju piše mariborska »Straža«: Avstro-ogrski Jugoslovani upajo, da bo Körber našel dovolj razume-

vanja tudi za jugoslovanska vprašanja. Za razcvit monarhije bo življenjskega pomena, kako se bodo ta vprašanja uredila. Ako se ne najde pravi, razmeram odgovarjajoči način rešitve, še tudi ta vojska ne bo umirila Balkana. V tem oziru se ne gre za to, kaj pravi ali linški program ali grof Tisza, ampak kaj pravi življenjski interes mogočne in enotne Avstrije. Kot avstrijski ministrski predsednik je imel Körber svoje oči obrnjene proti severu, reševal je češko vprašanje. Brez uspeha. Sedaj je službeno prisiljen, da obrača svoj pogled na jug, in mi želimo, da bi imel tukaj srečnejšo roko, nego jo je imel na severu.

Za vojna kurata sta bila imenovana č. g. Jožef Pintar, kaplan v Celju, ki odide na severno bojišče, ter č. g. Jožef Wulz, katehet v Št. Vidu ob Glini.

G. J. Vajnceri, tajnik S. K. S. Z. za Koroško, je bil vpoklican k vojakom.

Osebnost v. V stalni pokoj je stopil deželni šolski nadzornik na Kranjskem dvorni svetnik Fran Levac. Ob tej priliki se mu je izreklo popolno priznanje za njegovo dolgoletno uspešno službovanje in zasluge, ki si jih je pridobil na šolskem polju.

G. dr. Rok Jesenko je pisal dne 19. januarja iz ruskega ujetništva, da je bil po hudem boju zajet, a je ostal neranjen ter da je na potu v Sibirijo.

Obsojen narednik. V Schladmingu na Zgor. Štajerskem je narednik (feldvebelj) Maks Frischmann na vojaškem vežbališču klotfural tri vojake. Civilist, ki je videl to, je naznanil narednika. Vojaški sodnik je pri obravnavi pred vojaškim sodiščem v Gradcu ostro obsojal narednikovo postopanje. Sodišče je obsodilo Frischmanna na pet mesecev ječe.

Marogasti legar na Koroškem. Kakor poročila zdravstveni oddelek deželne vlade, se je od 7. do 13. februarja pomnožil marogasti legar na Koroškem za 27 slučajev. Ena oseba je umrla. Dosedaj je ozdravilo 95 bolnikov in umrlo 21. Novi slučajji obolezlosti so se pripetili od 7. do 13. t. m. samo v taborišču rusinskih beguncev v Volšperku.

Žrtve vojne. V Celovcu sta umrla topničarja Andrej Maier in Alojzij Bachler od 3. g. t. p.

Raporrt postajnega poveljništva v Celovcu za ranjene in bolne oficirje. Vsi častniki in častniški aspiranti (vojaški uradniki in uradniški aspiranti) vseh stanovskih vrst, ki so se povrnili z bojišča v Celovec ali okolico ranjeni ali bolni, ki se nahajajo tu v rezervnih bolnišnicah, zavodih prostovoljne sanitetne oskrbe, v civilnih bolnišnicah, v privatni oskrbi ali sicer na domustu ali kot lahko ranjeni ali rekonvalescenti pri nadomestnem zboru ali sicer kje opravljajo službo in ki jim njihovo stanje le količkaj dopušča, se morajo osebno prijaviti pri postajnem poveljništvu v Celovcu v času od 22. do 24. februarja med 9. uro dopoldne in 2. uro popoldne. Gažisti (aspiranti), katerih stanje onemogočuje osebno prijavo pri postajnem poveljstvu, morajo to sporočiti postajnemu poveljništvu pismeno ali po kaki drugi osebi predložiti vojaško-zdravniško izpričevalo. Dopustnice se morajo prinesiti seboj.

Od snega zasuta. Desetletna Marija Pucher v Žabnicah je kidala sneg pred hišo. S strehe se je sesul sneg in podsul deklico. Izkopali so jo hitro in sicer še živo, vendar pa nezavestno. Zadobila je tudi notranje poškodbe.

Z bojišča se je vrnil v Celovec polkovnik huzarskega polka št. 6 gosp. Karl knez Fugger, ki je obolel na bojišču.

Centralna kasa pred sodiščem. V torek, dne 16. t. m., se je vršila v Celovcu sodna obravnava zoper člane načelnštva »Zentralkasse«. Tožbo je dvignilo drž. pravdnštvo po § 486. kaz. zak. zavoljo prestopka krive. Obtožbo je zastopal prvi drž. pravdnik Portugal, branitelj obtožencev je bil g. dr. Jožef pl. Ehrfeld. Predsedoval je deželnosodni nadsvetnik g. Herman Spitzer. Kot priča je nastopil tudi gospod dr. Janko Brejc kot upravitelj konkurzne mase »Zentralkasse«. Vseh šest obtožencev je bilo oproščenih.

Grebini. Nemila smrt nam je pretreklo soboto pobrala našega blagega gosp. župnika Florijana Kramerja. Bolehali so že dalje časa, a v adventnem času se jim je bolezen tako shujšala, da smo se resno bali

za njih. In res, v soboto se je raznesla žalostna vest, da jih ni več med živimi; neizprosna jetika jim je utrgala nit življenja v 45. letu starosti. V torek se bomo morali s težkim srcem posloviti od njih, ko bodo na v oporoki izrecno izraženo željo prepekljali v rojstni kraj, v Škofiče ob Vrbskem jezeru, kjer bodo v sredo, dne 17. februarja položeni k zadnjemu počitku. Bog bodi našemu izredno marljivemu in vestnemu pastirju bogat plačnik! Svetila jim večna luč!

Št. Štefan na Zili. Hranilnica in posojilnica za Št. Štefan na Zili, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, je imela 14. februarja v hranilničnih prostorih pri domači Korperju v Št. Štefanu svoj XX. javni letni občni zbor. Kljub slabemu in jako neugodnemu vremenu — imamo pri nas nad 1 meter snega, vse je zasneženo, ves promet je ustavljen, še glavni cesti, državna in deželna, nista odprti — se je zborovanja udeležilo primeroma dosti zadržnikov, da bi slišali, kako je delovala lanske leto hranilnica in posojilnica. Gosp. Boštjan Hebein, ki je od ustanovitve hranilnice do zdaj načelnik naše zadruge, je pozdravil došle zadržnike, konstatiral, da je občni zbor v smislu pravil sklepčen in ga otvoril; povabil je domačega župnika č. g. Antona Pelnača, da naj v imenu združnega odbora poroča o delovanju v preteklem letu. Iz poročevalčevih podatkov posnemamo: Hranilnica je tekom lanskega leta posodila na novo: 23.480 K; vrnjenih je bilo 28.721 K; vlagatelji so vložili nanovo 85.511; dvignili so 146.112 K; celega prometa je bilo pol milijona in 12.000 K 18 vin. Čistega dobička je imela Hranilnica in posojilnica za Št. Štefan na Zili 3412 K 12 h; iz bilance je razvidno, da ima zadruga 195.323 K 44 vin. danih posojil, hranilnih vlog s kapitalizovanimi obrestmi vred 420 tisoč 596 K 31 vin.; svojega lastnega rezervnega fonda 34.118 K 26 vin. V smislu postave je revidiral zadrugo velespoštovani nadrevizor g. Pušenjak v dnevih 25. in 26. januarja letošnjega leta. Akoravno je bilo lanske leto v denarnem oziru jako težavno, je zadruga poslovala brez vsega oviranja v splošno zadovoljnost svojih vlagateljev, ki so se posebno udeležili podpisovanja vojnega posojila v precejšnji vsoti. — To-le ugodno poročilo o uspešnem hranilničnem lanskem delovanju je razveselilo zadržnike, ki so v znamenje svojega zadovoljstva narosili stari združni odbor, da naj še ostane zanaprej; samo na mesto lani umrlega odbornika g. Mihaela Erata je bil izvoljen nanovo g. Tomaž Hebein, po domače Pečnik, kmet v Šmolčicah. Bog naj blagoslovi zadrugo!

Javorje na Koroškem. Iz ruskega ujetništva se je oglašil sin tukajšnje ugledne slovenske družine Franc Stopar, vojak 4. domobranskega polka; žalostni stariši so ga objokovali že kot popolnoma v zgubo prišlega, kajti od 26. avgusta niso prejeli od njega nobenega poročila. Sedaj je pa pisal, da je živ in zdrav in da se mu primeroma dobro godi, nahaja se v Sibiriji, v kraju Chabarovsk; pismo je hodilo od 10. decembra 1914 do 8. februarja 1915.

Razno iz vojne.

Grško-turški spor.

Korespondenčni urad poroča iz Aten, da je neki agent carigradske tajne policije te dni na ulici v Carigradu razžalil grškega mornariškega atašeja v Carigradu, Kriezisa; grški poslanik Panas se je nato podal k velikemu vezirju in tam zoper ta dogodek živahno protestiral. Veliki vezir je obžaloval ta dogodek, Panas pa je naznanil, da bo sporočil vse to svoji vladi in bo čakal naročil. Grška vlada je telegrafično naznanila Panasu, da naj zahteva pismeno sledeče zadoščenje: 1. Policijski načelnik v Carigradu mora oficijelno prositi pred celim poslaniškim osebjem za odpuščanje; 2. dotični policijski uradnik naj se odstavi in izroči sodišču; 3. turška vlada naj objavi poročilo, v katerem se poroča o zadoščenju.

Carigrad. (Kor. urad.) Grški poslanik Panas je odpotoval. Tajnik in drugo osebje ostane v Carigradu.

Atene. (Kor. urad.) Ker je obljubljeni zadoščenje pri izvršitvi zadelo na težkoče, je moral grški poslanik Panas 14. t. m. za-

pustiti Carigrad. Prvi poslaniški tajnik je ostal kot poslovni upravitelj.

Ruski državni zbor.

Petrograd. (Kor. urad.) V sklepni seji dume je poslanec desnice Gurko povdarjal, da so se ob velikih svetovnih dogodkih vsi politični elementi v Rusiji združili v misli na enotno velikansko državo, in je izrazil upanje, da bo sedanja vojna zavedno odstranila stoletne prepire med ruskim in poljskim narodom. Ob sklepu svojega govora je rekel Gurko: Upamo, da bomo dobili trdna tla tudi v Carigradu, ker le posest tega mesta nam more prinesiti združenje z Jugoslovani in uničiti vpliv nemštva, ki vlada sedaj pri nekaterih delih teh Slovanov. Upamo to tembolj, ker je odstranjena stalna ovira tega združenja, zlasti odpor tistih držav, ki jih danes cenimo kot svoje zaveznike.

Knez Galicin je rekel: Vsak trenutek, ki ga sedaj doživljamo, ustvarja eno stoletje ruske bodočnosti. Ne sme nas motiti, da se vojskujemo v mejah naše države, ker bojišče, na katerem smo nekdanj potolkli Tartare, je tudi tukaj. V notranjosti države smo sejali, onstran mej bomo želi.

Predsednik državnega sveta Golubeff je izjavil: Sedanji boj utrjuje moč Rusije, katerih državljani so do zadnjega pripravljani za vsako žrtev. Država se strašansko trudi, ravno tako veliki pa da bodo dogodki, ki bodo zagurali Rusiji miren razvoj, oproščen vseh tujih vplivov.

Državni tajnik je nato prečital ukaz, s katerim se дума odgodi do 15. novembra 1915, razen da nastopijo izredni dogodki.

Ruski finančni minister napoveduje Nemčiji gospodarsko vojsko.

Pariz. (Kor. urad.) Ruski finančni minister Bark je izjavil nekemu sotrudniku »Matina«: Nemci se varajo, ako sodijo, da se konča vojska z vojaškimi akcijami. Rusija pripravlja že zdaj odredbo, da more brez usmiljenja nadaljevati gospodarski boj proti Nemčiji. Francoski zavezniki Rusije nadomeste v bodoče Nemce na ruskih trgih. V »Echo de Paris« izjavlja finančni minister Bark, da znašajo po ruskih bankah sklenjene obveznosti s francoskimi bankami 500 milijonov frankov.

Ruski glasovi o Sazonovem govoru.

Iz Petrograd se poroča: »Biržev. Vjednosti« naglašja, da mora biti v sedanji zgodovinski uri vse drugo nadvladajoča misel ruske vlade ta, da nad Carigradom in Dardanelami zaplapola ruska zastava. Ista usoda čaka Armenijo.

Kar se tiče odnošajev med Kitajsko in Japonsko, tako piše list dalje, so naše koristi v Mongoliji glasom ministrov zatrdil zadostno zajamčene in da pogajanja med Japonsko, Kitajsko in Rusijo ne krijejo nobene nevarnosti. O tem tudi ne dvomimo. Toliko pa vemo, da na skrajnem Vzhodu dozorevajo največje pozornosti ruske diplomacije.

Na sibirskih železnicah o vojnem času.

Poročevalec lista »Nationaltidende« opisuje svojo vožnjo po sibirski železnici sledeče: »Stisnjen med neskočno vrsto vojaških vlakov, leze počasi sibirski kurirski vlak iz Irkutska proti Petrogradu. Pasažirji, med temi več nego polovica štabnih častnikov in zdravnikov, se shajajo zjutraj v restavracijskem vozu in zračunavajo nastale zamude, ki so med tem iz ur postali dnevi. Ta ali oni je vsekako slabo razpoložen, toda večina se vendar udaja neizprosni usodi. Tu se ozirajo le na eno, namreč na vojake, ki gredo v bojno črto. Imamo le eno možnost, da nadaljujemo svojo vožnjo, če se vojaki na postajah ustavljajo, da dobivajo jesti. Potem se našemu vlaku posreči, da vozi mimo, toda hitro smo zopet dohiteli vojaški vlak, ki vozi pred nami, in zopet vozimo le s hitrostjo tovornega vlaka. Včasih stoji naš vlak ob strani vojaškega vlaka in tedaj moremo opazovati brezkončne vrste transportnih vozov. Za transport vojakov uporabljajo stare tovarne vozove, toda vojaki so z njimi zadovoljni, tudi če imajo malo prostora in če je zrak dušljiv. Kdo ve, če ne bo imela večina njih v par tednih še slabjša ležišča. Iz Sibirije prihajajoči vojak je dobro oblečen v kožuhovino in gorke sukene škornje. Iz poljskih kuhinj dobiva na

naprej določenih provijantnih postajah svojo hrano in čaj, kolikor hoče, kajti v Rusiji se dobiva na vseh postajah vedno goraka voda. Čim bolj smo se bližali Petrogradu, tem večje je število sanitetnih vojakov, ki vozijo v nasprotni smeri kakor mi. Ranjence kar najhitreje vozijo na vzhod; kajti neprenehoma se mora delati prostor za novo došle. Izračunali so, da leži v lazareti v Moskvi štiri- do petkrat toliko ranjencev, nego jih ima prostora. Na posameznih vozovih je napis »za težko ranjene«. Okoli vozov vlada tišina. In vidijo se le zdravniki v njihovih belih plaščih in bolniške strežnice, ki z mirnimi koraki, skoro neslišno, vstopajo in izstopajo. Popolnoma drugače je življenje blizu vozov, v katerih se nahajajo lahko ranjeni. Na odprtem peronu stoje, kolikorkrat se ustavlja vlak, ranjenci. Okoli teh se zbirajo gruče vojakov in pasažirjev iz vlakov, ki vozijo proti zahodu, ter poslušajo z velikim zanimanjem njihova pripovedovanja. Vsi ranjenci imajo velik respekt pred nemško artiljerijo in nemškimi zrakoplovi. Prav posebno sem opazil, da je nerazmerno veliko število ranjenih na levi roki. Čudno je vedno učinkovalo na me, kadar sem bil priča, ko sta se srečali obe stranki, ena, ki je šla v fronto, druga, ki je prihajala iz fronte. Mi pasažirji smo se potem pomešali med vojake, jim dajali vse svoje stare časopise in toliko tobaka, kolikor smo ga mogli pogrešiti.

Dnevi v sibirskem ekspresnem vlaku potekajo počasi in enolično. Ni več onega življenja, kakor ga poznajo iz prejšnjih in srečnejših časov, ko so se potniki zahodnega vzhoda zbirali v lepi kozmopolitični družbi v salonskem vozu in je bilo mogoče konverzirati v štirih do petih jezikih. Klavir je zaprt. In le mi, ki smo prej potovali po tej progi, vidimo pred svojimi duševnimi očmi svetovno življenje prejšnjega časa, slišimo kakor v sanjah mehke melodije, ki se vrste s turbobnim petjem. Minuli so ti veseli večeri, ko smo se shajali v udobni družbi in ni hotel nihče prvi vstati. Zdaj pa hiti vsakdo na vsaki postaji po najnovejše posebne izdaje časopisov, ki jih kar trgajo prodajalci iz rok. Čestokrat se posreča komu, da dobi le en izvod. Potem se čita glasno in vsi okoli stoječi poslušajo z napetim pričakovanjem, dočim se v njihovih potezah na obrazu vidijo nade in strah. Še na Uralu je zelo mrzlo. Dnevi so lepi in solnčni. Jasno nebo je nad nami. Toda vsaka ura, ki nas bliža zahodu, nas približuje tudi našemu dobremu prijatelju, »evropskemu prijatelju« s svojim dežjem in mokroto. En dan od Petrograda že kar curkoma lije iz neba in svetlo beli sneg je izginil. Poslednji večer legamo v posteljo z občutkom zadovoljstva, da je to majhna noč v tem majhnem vozečem se svetu, da se naslednjega jutra razvežejo vse vezi, ki so nas med potjo skupaj držale, in da vsakdo izmed nas kmalu izgine v toku velikega mesta Petrograda.

Zanimivosti iz vojne.

Človekoljubje na bojišču.

Pariški list »Humanité« z dne 21. januarja t. l. priobčuje to-le pismo nekega francoskega vojaka iz Le Mans: »Nahajali smo se pred vasjo Montaubau. Pred vasjo je bilo več nemških strelskih jarkov, katere je moral naš polk napasti. Takoj prvi dan smo izvršili par napadov, dosegli pa nismo z njimi ničesar drugega, kakor da smo se za kakih 100 metrov približali sovražnim okopom. Imeli smo precej ranjencev. Nekaj od teh jih je obležalo v bližini žičnatih zavor pred nemškimi okopi. Ker je borba trajala ves dan z vso srditostjo, ni-

smo mogli pobrati ranjencev in jih spraviti na varno. Noč je potekala docela mirno. Ko smo drugi dan obvestili sanitetni oddelek o položaju, so došli trije sanitetni vojaki, med njimi tudi neki seminarist, ter izjavili, da bodo pobrali ranjence. Spravili smo jih v prve strelske jarke. In sedaj se je dogodilo to-le: Ne da bi komu kaj povedali, so skočili iz okopov in stopali proti sovražnim okopom, pri čemer so mahali z zastavo Rdečega križa. Takoj je ponehal ogenj na obeh straneh. Nekaj trenutkov nato so prilezli nemški častniki iz svojih jarkov in se približali našim sanitetnim vojakom. »Kaj pa nameravate?« so vprašali. »Pobratiti hočemo ranjence, ki so včeraj obležali na bojišču.« »To je prav,« so rekli častniki, »toda, če bi došli že včeraj, bi bili tudi prenehali s streljanjem.« Nato je eden izmed častnikov dal roko seminaristu in dostavil: »Vi ste hraber mož. Dovoljujem vam pol ure, da izvedete svojo nalogo.« Častnik je govoril v lepi francoščini. Med tem so izlezli iz okopov nemški vojaki, mahali s čepicami in ploskali z rokami. Sanitetni vojaki so opravili svoj posel in spravili na varno 5 do 6 ranjencev. Po poteku pol ure so zopet jele pokati puške in grmeti topovi.«

Malobesedni Adolf. Neki dopisnik v Badenu piše v »Frankfurter Zeitung«: Neki mladi kmet iz naše vasi je bil v boju od začetka in se je nazadnje v Flandriji bojeval. V treh mesecih je pisal dve pismi. Prvo se je glasilo:

Ljuba žena!

Živim še in zavojček sem prejel. Če je fantič poreden, nabij ga. Pozdrav!

Adolf.

Drugo se je glasilo:

Ljuba Berta!

Živim še vedno, čemur se zelo čudim. Če je fantič še poreden, pretepi ga zopet. Pozdrav!

Adolf.

Pred nekoliko dnevi je prišla fotografija iz neke bolnišnice v Heidelbergu. Na sliki je videla mlada žena svojega moža poleg števila drugih, a on je imel železni križ na prsih. Na zadnji strani sličice je bilo zapisano:

Ljuba Berta!

Ranjen sem bil; je že zopet dobro, jutri prične zopet. Če je fantič poreden, nategni ga za ušesa. Pozdrav!

Adolf.

Žena mu je pisala, naj jej sporoči vsaj to, kako je dobil železni križ.

To z železnim križem, je odgovoril, je bilo zelo enostavno; Major mi je zaklical, moral sem se ustaviti in narednik mi ga je pripel. Pozdrav!

Adolf.

Najnovejša poročila.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 17. februarja. Po dvadnevem boju so naše čete včeraj popoldne zasedle Kolomeo. Ob 5. uri popoldne se je posrečilo sovražnika kljub srditemu odporu vrči iz njegovega stališča in istočasno z bežičimi sovražniki doseči Kolomeo. Preprečili smo, da sovražnik ni razrušil mostu čez reko Prut, mesto smo bežečih Rusov očistili in zasedli. Ujeli smo 2000 Rusov, vplenili več strojnih pušk in dva topova.

Na karpatskem bojišču trajajo boji okolu Wiszkowa dalje. Vrše z veliko trdovratnosto. Ujeli smo zopet 4040 Rusov.

Na fronti v Ruski-Poljski in v zahodni Galiciji se je vršil le topniški boj.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

UNIČENJE DESETE RUSKE ARMADE.

Berolin, 17. februarja (Uradno.) V devetdnevni pozimski bitki v Mazuriji je bila deseta ruska armada vržena čez mejo in končno v skoro popolni obkolitvi uničujoče poražena. Krvave izgube sovražnika so zelo močne. Število ujetnikov gotovo daleč presega 50.000. Več kot 40 topov in 60 strojnih pušk smo vzeli ter zaplenili nepregleden vojni material.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 17. februarja. Severno od Memel so naše čete povsod premaganega sovražnika sledile v smeri Taugoggen preko meje. V gozdovih severno Augustova se vrše na raznih krajih še zasledovalni boji. Ruski oddelek, ki je šel iz Lomza v Kolno, je poražen. Ujeli smo 700 Rusov in 6 strojnih pušk zaplenili. Istotako je bil sovražni oddelek pri Grajewu vržen na Ossowiec. Na zasedeni fronti Plock Radiomsk (na Poljskem severno od Visle) se, kakor se kaže, razvijajo trdovratnejši boji.

Iz Poljske južno od Visle nič novega.

Najvišje armadno vodstvo.

Književnost.

Domača knjižnica. Izšel je dvojni zvezek »Domače knjižnice« v obsegu 224 strani. Stane s poštnino vred 70 h. Zelo zanimiva vsebina, med drugim krasna povest za preprosto ljudstvo »Prosjak Luka«. Naročite takoj! Prodajalci 10 odstotkov popusta. Založnik dr. Lj. Koser, Juršinci pri Ptuj, Štajersko.

Loterijske številke:

Trst, 10. februarja: 29. 2. 6. 56. 58.

Dunaj, 13. februarja: 2. 61. 48. 62. 84.

MALO POSESTVO, oddaljeno 20 minut od železn. postaje, v nemškem kraju, prav lepa lega, obsega 4 orale dobre zemlje, je z živino in pohištvom takoj na prodaj. — Pismena pojasnila daje: Kollmitzer, Beljak, Widmannngasse 6.

Absolutno zajamčeno

pristno vino.

Kmetijsko društvo v Vipavi na Kranjskem oddaja vsled priporočila knezoškofijskega ordinariata pristna bela mašna vina, letnik 1912 po 56—60 K, letnik 1913 po 40—45 K, postavljeno kolodvor Ajdovščina. Sortirano vino rizling po 60 K, beli burgundec po 70 K, »Zelen« po 80 K. — V zalogi je tudi tropinsko žganje liter po K 2.30. — Kleti nadzoruje vipavski dekan. — Sprejmejo se zanesljivi zastopniki za razprodajo.

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Pozor! Blago za žalne obleke!

Modne cefire, kanafase, rjuhe, platno, novosti v pomladanskem blagu in druge tkanine, dokler je še kaj zaloge, razpošilja

po starih cenah

Jaroslav Marek, tkalnica in razpošiljalna v Bistrej štev. 39 (Orliške gore), Češko.

Vzorca pošlje zastonj in franko.

Nihče naj ne zamudi ugodne prilike, kdor želi v resnici kaj dobrega, trpežnega in cenega blaga imeti ter naj se vsakdo podviza z naročilom, dokler je še kaj zaloge.

Pošilja se še 40 metrov ostankov cefira, kanafasa, modrotiska itd. za 20 K, prve vrste 40 metrov za 25 K franko.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.